

серії з 15 тематичних карт здійснено у масштабі 1:250 000 (проекція Гаусса-Крюгера, система координат Pulkovo 1942 GK Zone 5). Побудовані авторські тематичні карти дають можливість при залученні інших додаткових і більш деталізованих даних прослідкувати динаміку основних агрохімічних властивостей ґрунтів, стати основою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень по їх оптимізації, вирощуванню культур, моделюванню змін у властивостях ґрунтового покриву, здійсненню агрохімічних прогнозів та вдосконаленню сільськогосподарської практики на даній території.

ЛІТЕРАТУРА

1. Канівець С. В., Волков П. О., Лебедь В. В., Білівець І. І., Залавський Ю. В., Коростін О. В., Шигимага І. Л. Актуальність і переваги досліджень ґрунтового покриву на нових методичних засадах. Вісник Харківського національного аграрного університету: Ґрунтознавство, агрохімія, землеробство, лісове господарство, екологія ґрунтів. 2016. № 1. С. 82-87.
2. Ковальчук І. П., Ковальчук А. І. Структура цифрового атласу вартості земель України. Часопис картографії. 2019. № 20. С. 5-27.
3. Лебедь В. В., Залавський Ю. В. Сучасні методи дослідження ґрунтового покриву з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. Вісник аграрної науки. 2018. № 96 (3). С. 84-86.
4. Остапчук С. М., Мартинюк П. Ю. Картографічне моделювання основних агрохімічних властивостей ґрунтів Волинської області. Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. 2016. № 2 (74). С. 231-239.
5. Пивовар П. В., Никольок О. М., Топольницький П. П. Аналіз земного покриву територіальних громад Житомирської області з використанням ГІС-технологій. Український журнал природничих наук. 2022. № 2. С. 95-117.
6. Пономаренко О. М., Никифоров В. В., Яковенко В. М. Зміни хімічних і мікроморфологічних властивостей ґрунтів Полтавської області України за останні 130 років. Український географічний журнал. 2022. № 1. С. 18-26.
7. Рожко О. В. Науково-методичні засади укладання великомасштабного електронного атласу земельних ресурсів адміністративного району. Автореферат дис. ... канд. геогр. наук: 11.00.12. Київ, КНУ імені Тараса Шевченка. 2018. 22 с.

ЗНАЧЕННЯ ЗЕЛЕНИХ НАСАДЖЕНЬ ДЛЯ ПІДТРИМАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ РІВНОВАГИ МІСЬКИХ ЕКОСИСТЕМ

Радик А. В.

*викладач, ВСП «Заліщицький фаховий коледж
ім. Є. Храпливого НУБіП України»*

В епоху прискореної урбанізації важливим напрямом досліджень стала екозбалансованість міст. Наразі для кожного міста характерне посилення ознак екологічних проблем на фоні зміни клімату і деградації природних ресурсів та надмірного антропогенного навантаження.

На сьогоднішній день поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки міст ґрунтується на збільшенні показника озеленення та території зелених насаджень загального користування.

Дослідження систем зелених насаджень набуває актуальності оскільки рослини створюють екологічно сприятливе середовище для людини та всієї біоти в урбанізованому середовищі.

Міста є дуже специфічними утвореннями людини, пристосування до існування в яких часто супроводжується погіршенням стану здоров'я та самопочуття пересічних мешканців.

Однією з найхарактерніших рис міст є їхня невідповідність принципам функціонування природних екосистем. Саме тут відсутні здатність до саморегулювання і кругообігу речовин – наслідком цього є накопичення забруднень і відходів, які є великою проблемою нашого суспільства.

Зелені насадження міст відіграють величезну роль у відновленні кисневого балансу атмосферного повітря, знижують рівень шуму, виконують очисні, захисні водоохоронні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі, естетичні та інші корисні екологічні функції, покращують довкілля, створюють комфортні умови для життєдіяльності населення міст і урбанізованих територій.

Тому, в містах поряд з селітебною, індустріальною зонами обов'язково необхідно створювати і зелену зону [4, с. 212].

Система озеленення – це безперервний, взаємопов'язаний «потік» зелені, система «кровоносних судин» міста, що пом'якшує різного роду антропогенні навантаження й здійснює зв'язки міста з оточуючим місто природним середовищем.

Науковими дослідженнями доведено, що екологічний та естетичний вигляд, стан зеленого каркаса міст України знаходиться в незадовільному стані та продовжує погіршуватися з кожним роком через збільшення чинних промислових підприємств, автотранспорту, хаотичного розташування та ущільнення громадської та житлової забудови.

У зв'язку з тим, що на даний час в повітрі міст містяться такі гази, як метан, окис вуглецю, сірчистий газ, озон, окис азоту, водяна пара та ін.. необхідністю є рівномірне насадження рослин по території усього міста.

У великих містах, де зосереджені основні промислові підприємства, нестача зелених насаджень є однією з основних проблем, так як рослини накопичують шкідливі речовини, очищаючи повітря від газоподібних відходів виробництва, пилу, смогу.

Дерева пом'якшують дію сильних вітрів і сприяють переміщенню повітряних мас. Влітку нагріте повітря міської забудови піднімається вгору, а на його місце надходить холодне повітря з території зелених насаджень.

Рослини в значній мірі впливають на вологість повітря, так як з поверхні листя дерев і чагарників випаровується велика кількість вологи.

Зелені насадження необхідні для зменшення кількості пилу у повітрі, та як пил осідає на листі, гілках і стовбурах дерев і чагарників, а потім змивається атмосферними опадами.

Слід зазначити, що дерева захищають ґрунт і споруди від прямого сонячного опроміювання, оберігають їх від перегріву, відповідно, від підвищення температури повітря, що в підсумку може призвести до змін мікроклімату.

Насадження поглинають вуглекислий газ і збагачують повітря киснем. Велика кількість рослин на території міста гарантує поліпшення складу повітря та його оздоровлення.

Зелені насадження є ефективним захистом від шуму.

Отже, озеленення міста здійснюється з метою захисту городян від згубного впливу шуму, газу, вітру і пилу.

У зв'язку з тим, що мегаполіси густонаселені, впроваджують так зване альтернативне озеленення міст. Поширеним явищем у наш час є практика розміщувати парки на дахах будинків, насадження на стінах будинків, також в контейнерах і насаджувати живі огорожі [1, с. 25].

Для міського озеленення дуже важливо, щоб були підібрані такі рослини, які не тільки успішно здійснюють очищення забрудненого повітря, а й є стійкими до шуму, запиленості, загазованості повітря.

Рослини, що використовуються в міському озелененні, повинні відповідати таким вимогам, як: зовнішньо привабливі, стійкі до хвороб, шкідників і фізичних пошкоджень, без різкого запаху.

Одна з таких стійких рослин – робінія, або «біла акація».

Традиційно для озеленення вулиць і бульварів використовувався тополь, яка ціниться швидким зростанням, посухостійкістю, високою фітонцидністю і невимогливістю до ґрунту. Але її застосування в ландшафтному дизайні міста, обмежене, бо жіночі рослини продукують величезну кількість пуху, який викликає у багатьох людей алергію.

Для зони відпочинку, прикраси двору, скверу чи парку можна підбирати квітучі чагарники та дерева, які під час цвітіння перетворюються на величезний букет. Найбільш яскравими декоративними якими володіють декоративні яблуні, сакура, катальпа, кінський каштан, глід.

В той же час, умовно-вічнозелені сосни не підходять для озеленення міських вулиць, так як не витримують забрудненого повітря. Краще використовувати для озеленення більш стійкі ялини або туї, які служать відмінним фоном для кущів троянд.

Чудові якості, такі як посухостійкість, декоративність, стійкість до міського повітря, невимогливість до ґрунтових умов, ароматне цвітіння – поєднує в собі липа. З цієї причини липа – майже ідеальна рослина для міського озеленення.

Одне з найкрасивіших дерев, придатних для міського озеленення – береза. Береза посухостійка, морозостійка і не вимоглива до ґрунту.

Отже, зелені насадження мають надзвичайно важливе значення для міста, адже вони виконують багато корисних функцій.

Головною функцією зелених насаджень є підтримання екологічної рівноваги в урбоєкосистемі та створення комфортного середовища для населення. Рослини в містах піддаються жорстокій дії з боку людини: забруднення повітря, ґрунтів, води пригноблює існування дерев і кущів, а іноді навіть призводить до їх загибелі. Крім

того, людина часто усвідомлено знищує зелені насадження, наприклад, очищаючи площу під будівництво рундуків і торгових павільйонів. Знищують рослини діти, граючи і балуючись. І чим швидше кожна людина усвідомить свою відповідальність перед природою, тим швидше зникне потенційна загроза загибелі всього людства і з'явиться можливість повноцінного життя в гармонії з навколишнім світом [2, с. 16].

Отже, озеленення міських територій має дуже велике значення для розвитку міста, тому важливо розвивати всі сфери суспільства, які так чи інакше можуть вплинути на формування, розвиток і збереження озелених територій, які в свою чергу здатні поліпшити умови проживання людей в міському середовищі.

ЛІТЕРАТУРА

- 1.Гудим М. Г., Кудряченко О. П. «Озеленення міських територій. Альтернативне озеленення». «Young Scientist» № 12, 2016, с. 33-35.
- 2.Очеретний В. П., Потапова Т. Е. Сучасна тенденція скорочення площі зелених насаджень в світі. Науково-технічний журнал «Сучасні технології, матеріали і конструкції в будівництві», № 2, 2017, с. 69-76.
- 3.Франчук Г. М., Запорожець О. І Урбоекологія і техноекологія. Г. М. Франчук, О. І. Запорожець К. : Нац. авіаційний ун-т «НАУ-друк», 2011. 496 с.

МЕТОДИКА НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ГЕОГРАФІЇ

Яроменко О. В.

*кандидат географічних наук, доцент,
начальник відділу з наукової діяльності та аспірантури
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'ячука»*

Романів А. С.

*кандидат географічних наук, доцент,
доцент кафедри географії і туризму
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'ячука»*

Вагомою в організації освітнього процесу є активізація пізнавальної діяльності учнів, розширення сфери їх інтересів. Науково-дослідницька діяльність на уроках географії важлива у формування ключової компетентності – «вміння навчатися впродовж життя» в умовах впровадження Нової української школи. Сприятливі умови організації досліджень юних науковців-географів через ознайомлення їх з основами методології географічних досліджень та особливостями застосування методів наукового пізнання є серед основних цілей при організації науково-дослідницької роботи з географії, особливо серед учнів старшої школи.